

Na konkurenci si nehrají

Ruský Gazprom má po Evropě rozmístěny prostřednictvím svých firem malé, ale důležité **plynárenské podniky**.

Jako David proti Goliášovi vypadá firma Vemex, alternativní dodavatel plynu v Česku, ve srovnání s dominantním dovozcem a obchodníkem s plynem v Česku, RWE Transgas. Je tu však rozdíl. Vemex prý s Transgasmem nebojuje.

RWE je v Česku dominantním dodavatelem plynu. Oproti tomu bude Vemex od příštího roku obsluhovat jen pětadvacet zákazníků, nejsou to ale žádní nevýznamní spotřebitelé. Firma, mezi jejímiž vlastníky jsou firmy spjaté s ruským Gazpromem, působí na trhu od loňského října. Do konce letošního roku prodá víc než 300 milionů kubiků plynu, v příštím roce plánuje prodej 500 milionů m³ plynu. Plyn kupuje od Gazprom Exportu. Minulý týden s ním Vemex podepsal smlouvu na dodávku plynu až do roku 2012 s možností prodloužení o dalších pět let.

»Nechceme na českém trhu vytvářet zbytečnou konkurenci,« řekl Sergej Jemeljanov, náměstek šefa Gazprom Exportu. Dodávky plynu do Česka však podle něj nová smlouva s Vemexem na léta 2008 až 2012 určitě zlepší. Podobných plynárenských podniků jako je Vemex mají Rusové po Evropě víc, představují alternativu místním plynárenským kolosům.

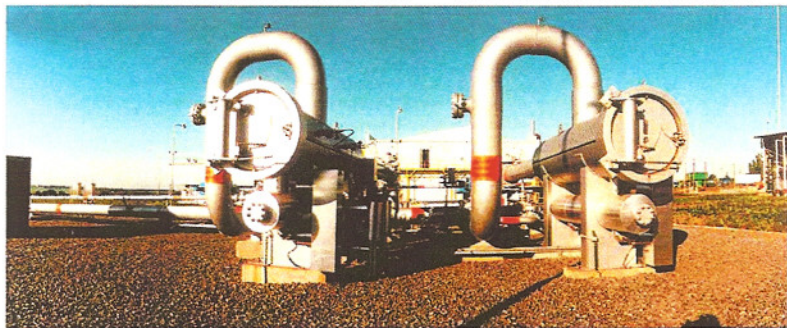
v principu pro všechny jejich zákazníky stejně. Nesporné však je, že právě s Gazpromem v zádech se eseróckům a podobným firmám v jiných zemích Evropy s plynem lépe obchoduje, ač na těchto trzích vládou kolosy jako RWE, či E.ON. Alternativní dodavatel plynu je ovšem v Česku kromě RWE pouze jediný, a tím je právě Vemex. Každý další obchodník by si musel nejdřív zajistit dodávku plynu, což může být obtížné. Musel by si také zajistit uskladňování plynu, protože jinak zákazníkům nezaručí plynulé dodávky. O zásobníky ale musely bojovat všechny firmy, které dodávají plyn, tj. také Pražská a Jihočeská plynárenská i Vemex. Zásobníky totiž patří RWE Transgas, popřípadě SPP Bohemia, a ačkoliv je jejich kapacita v rámci Evropy opravdu velká, může se stát, že se noví zákazníci »nevejde«. Svědčí o tom stále ještě probíhající správní řízení na ERU i loňské stížnosti na přístup k zásobníkům. Jmenované firmy, konkrétně pak Vemex, si však již zřejmé vztahy s RWE Transgas srovnaly, spolupráci s touto firmou si pochvaluje i viceprezident Vemexu Hugo Kysilka (viz *Ekonom* č. 36). Menší hráči dominantní plynaře významně neohrožují, naopak vytvářejí zdání, že

Výrokem o »zbytečné konkurenci« to Sergej Jemeljanov zduraznil dokonce dvakrát, což svědčí o tom, že to pokládá za důležité. Mít v Evropě firmy, jejichž prostřednictvím lze sondovat trh a shromažďovat informace, skutečně důležité je. Přímou konkurovat někomu velkému přitom není třeba. Ale pokud by EK prosadila rozprodej částí energetických firem za účelem jejich vlastnického oddělení, byli by Rusové jako případní zájemci v částečné výhodě. Přímým prodejem plynu vlastním firmám navíc Gazprom obchází evropské plynárenské giganty a dostává se přímo ke konečnému zákazníkovi v Evropě. Má tak celý proces včetně tranzitu pod kontrolou.

Tranzit čekají změny. Největší spotřeba plynu byla v Česku v roce 2001, dosáhla tehdy 9,7 miliardy m³. Průměrná spotřeba za poslední desetiletí se však nepohybuje o moc níž – stabilizovaná výše je 9,5 mld. m³ ročně. Plyn k nám putuje plynovodem z Ruska, který má dvě větve. Vstupuje k nám ze Slovenska v Lanžhotě, končí dvěma předávacími stanicemi na německých hranicích. Situace se významně změni po roce 2010, kdy má být zprovozněn baltský německo-ruský plynovod z Vyborgy do Greifswaldu. Kvůli tomuto projektu chystá RWE stavbu nového plynovodu na českém území, který spojí oba současné hraniční výstupy. Konkrétní parametry včetně trasy se teprve připravují. Počítá se s tím, že plynovod s názvem Gazela bude mít zhruba 70 kilometrů potrubí, s jedním z největších používaných průměrů trubky, a také tak vysoký tlak, aby nebylo třeba stavět nové kompresní stanice.

Fungovat by měl začít v roce 2011–2012 a jeho spuštěním skončí slavná éra tranzitního plynovodu v Česku, kterým se např. loni přepravilo téměř 40 mld. m³ plynu, z toho 30 mld. putovalo za naše hranice do dalších zemí. Přes trasy RWE Transgas se nyní dostává zhruba třetina veškerých ruských dodávek plynu do západní Evropy, tranzitní plynovod přitom není zcela využitý, nevyužitá přepravní kapacita činí téměř 15 mld. m³ plynu za rok. V tržbách RWE Transgas Net, dceřiné firmy, která přepravu a tranzit zajišťuje, se na 11 miliardách korun podílejí zahraniční odběratelé 8,36 miliardy korun. Převážné toky plynu nyní pjdou od severu na jih, zčásti po území republiky, ale na daleko kratším úseku než dosud. Starý tranzitní plynovod rezu zřejmě ani potom nepodlehne. Bude se používat pro dodávku plynu do Česka, dál ale ani krok

MILENA GEUSSOVA

Bez Rusů to nejde. Gazprom Export je hlavním dodavatelem zemního plynu také pro RWE Transgas. Celkově se v ČR nakupuje téměř deset milionu kubických metrů plynu ročně, z toho bylo loni víc než 80 % z Ruska, zbytek z Norska. Má Vemex výhodu z toho, že ho spolu s vlastní dominantní dovozcem plynu do Česka? Sergej Jemeljanov tvrdí, že žádné výhody nikomu nedávají a ceny jsou

se rýsuje plynárenský trh, po kterém volá Evropská komise, a který právě u plynu zatím nefunguje. Trh, na kterém si každý zákazník může najít svého dodavatele. Příchod těchto firem přímo souvisí právě s otevřením plynárenského trhu. Gazprom se vlastnický podíl v řadě společností rozsetých po celé Evropě a proklamuje, že pro giganty vlastně žádnou velkou konkurenci nejsou.